

Zpráva ze setkání členů Pracovní skupiny hmyzí alergie a semináře Venomforum, věnovanému tématu hmyzí alergie (18. -19.3.2022, Praha).

Péče o pacienty s alergií na jed hmyzu je jednou z mnoha činností lékařů pracujících v oboru alergologie a klinické imunologie. Lékaři v přípravě k atestaci jsou v této problematice školeni a téma je zahrnuto do atestačních otázek. Každý indikovaný pacient by měl být vyšetřen, v případě komplikované diagnostiky nebo indikace alergenové imunoterapie je možno lékařem využít konziliární činnosti zkušených pracovišť (viz kontakty).

V pátek večer v rámci setkání členů pracovní skupiny (PS) a dalších zájemců přednesla Martina Vachová návrhy a plány činnosti v této oblasti. Petr Kučera a Martina Vachová připravili dotazníkové šetření sloužící k odhadu počtu pacientů se systémovou alergickou reakcí ve vybraných ambulancích AKI, jejich věkového spektra, závažnosti anafylaxe, diagnostiky a léčby. Na tento dotazník odpovědělo 16 respondentů a poskytli data o 1092 pacientech. Systémovou alergickou reakci na jed včely mělo 47 %, na jed vosy 53 % pacientů, věkový rozptyl byl od 5 let do 91 let, nejpočetnější skupina byla v kategorii 40-60 let. Závažnost anafylaxe byla hodnocena dle Ringa a Mesmera, nejvíce – téměř polovinu pacientů, představoval stupeň 2, nejméně byli zastoupeni pacienti s nejtěžší formou anafylaxe, vyžadující kardiopulmonální resuscitaci. Lékaři ke zjištění senzibilizace využívají kožní testy ve dvou třetinách případů, téměř všechna pracoviště využívají laboratorní stanovení IgE specifického pro alergeny jedu, a dvě třetiny lékařů používá občas test aktivace bazofilů. Ve zkoumaném vzorku pacientů bylo 64 % pacientů léčeno alergenovou imunoterapií, věkový rozsah pacientů na léčbě byl od 5 do 87 let.

Dále Petr Kučera krátce představil část výsledků dotazníkového šetření společnosti Iqvia, které se obracelo na lékaře specializace PL, PLDD, intenzivisté a AKI v České republice s řadou otázek týkajících se mnoha aspektů alergie na jed hmyzu. Toto šetření by mělo mapovat cestu pacientů, kteří právě mají projev alergie na jed, nebo mají tuto reakci v anamnéze. Výsledky ukazovaly zajímavá data o klinickém obraze, účasti těchto specializací na poskytování zdravotní péče, diagnostice a léčbě.

V prvním bloku programu semináře Venom Fórum Martina Vachová připomněla možnosti diagnostiky hmyzí alergie, senzitivitu a specifitu kožních testů a laboratorního vyšetření a zopakovala zásady indikace alergenové imunoterapie. Petr Kučera uvedl klinický obraz anafylaxe indukované alergií na jed a doporučený způsob hodnocení závažnosti dle stupnice dle Ringa a Mesmera. Alergie na jed může skončit fatálně, což doložila data ze španělské studie zkoumající data WHO registru mortality (záznamy pracovišť forenzní medicíny), ukazující nejvyšší počty fatálních průběhů v některých zemích východní a střední Evropy, Česká republika je odhadem počtu 0,40-0,49 zemřelých/1 milion obyvatel za rok spíše ve střední oblasti. Za faktory zvyšující pravděpodobnost závažné systémové reakce patří vyšší věk pacientů, onemocnění žírných buněk a pravděpodobně kardiovaskulární choroby s jejich léčbou.

Sdělení Guntera Sturma z Univerzity v rakouském Grazu přineslo přesvědčivé důkazy, že současné použití léčiv betablokátorů a inhibitorů ACE nevede ke zvýšení frekvence alergických komplikací při imunoterapii. Přednáška vzbudila velkou pozornost a vyvolala dlouhou diskusi. Adriana Šrotová seznámila publikum s bohatým spektrem léčiv, které mohou vyvolat projevy lékové alergie a s její diagnostikou.

Poslední blok byl věnován praktickým zkušenostem lékařů v oboru s pacienty s touto diagnózou. Martin Deák vysvětlil pojem adherence k léčbě a pojem compliance, Jiří Nevrlík porovnal jednotlivé součásti doporučených postupů pro diagnostiku a léčbu EAACI a v ČR. Jaromír Bystroň přednesl dlouhé zkušenosti s modifikovanými postupy podávání injekční alergenové imunoterapie a Ester Seberová a Milan Kasl si ověřili na sestavě svých pacientů, jak jsou léčeni se zjištěním, že doporučené postupy léčby dodrželo méně než 60 % nemocných. Seminář byl ukončen poutavým sdělením odborníka na život včel Dalibora Titěry, který mimo jiné uvedl rizika nových trendů při včelaření, mezi které patří nevhodné či nelegální importy včelstev nebo jejich pěstování na nevhodných místech.

Akce se zúčastnilo 82 lékařek a lékařů z České republiky a neoficiální hodnocení programu bylo velmi kladné. Jednání proběhlo v příjemném prostředí hotelu v Praze 5 na Smíchově za laskavého zajištění společností ALK.